

ملخص ملف العدد

ملخص باللغة العربية

ملخص باللغة الفارسية

ملخص باللغة الفرنسية

ملخص باللغة الإنكليزية

ملخص باللغة العربية

تناولت مجلة الحياة الطبية في ملف هذا العدد بعنوان «الإسلام والحياة - مقاربات في خصائص النظم الإسلامية» موضوع النظم الحياتية في الرؤية الإسلامية، من منطلق أنّ الإنسان يحتاج في حياته الاجتماعية إلى مجموعة من النظم والضوابط التي ترشد له سلوكه في الحياة، وتكفل له تحقيق السعادة فيها على مختلف المجالات، وتلبي تطلعاته واحتياجاته في كلّ زمان ومكان. وليس بمقدور الإنسان نفسه أن يضع هذه النظم والضوابط على أتمّ ما يمكن وأكمله، والتجربة البشرية حتى عصرنا الراهن تثبت عجزه وفشله في وضع نظم حياتية تكفل له تحقيق ما يصبو إليه بفطرته وخلقته من كمال وسعادة. ولذا يحتاج الإنسان إلى نظم وحياتية صادرة من مشرّع محيط بالإنسان بكافة أبعاده وخصوصياته، ومجرد ومنزّه عن النفع والأنانية في وضع النظم والتشريعات. وقد عالج مجموعة من الباحثين والمتخصصين هذا الموضوع في ستّ مقالات؛ وفق الترتيب الآتي:

الإسلام وإدارة المجتمع الإنساني - دراسة مقارنة في خصائص النظم القانونيّة -

الدكتور محمد ابراهيمي به

تتناول هذه المقالة النظم القانونيّة ودورها في إدارة الحياة الإنسانيّة وضبطها، من خلال إجراء مقارنة بين النظم القانونيّة التي أنتجها الإنسان بنفسه على مرّ التاريخ حتى العصر الحاضر (النظام القانونيّ الرومانيّ - الجرمانيّ/ النظام الأنجلوساكسونيّ أو القانون المشترك/ النظام القانونيّ الاشتراكيّ) والوقوف عند أبرز محطاته وتطوّراته وخصائصه ونقاط الضعف فيه، وبين ما قدّمته الأديان الإلهيّة من نظم قانونيّة (النظام القانونيّ اليهوديّ/ القانون الكنسيّ والمسيحيّ/ النظام القانونيّ الإسلاميّ)، ثمّ بيان خصائص النظام القانونيّ الإسلاميّ ومواطن قوّته (إلهيّ وحيانيّ/ واقعيّ وجامعيّ ومتعدّد الأبعاد/ كامل/ منسجم/ مستمرّ وثابت/ سهل وسمح/ مستقلّ/ مضمون التطبيق/...)، ومصادر النظام القانونيّ الإسلاميّ الأصليّة والفرعيّة.

النظام المجتمعي في الإسلام - قراءة تحليلية في خصائصه ومرتكزاته -

الدكتور العياشي الدراوي

برزت في واقعنا المعاصر مجموعة من الأسئلة المهمة التي تواجه الاجتماع البشري فيما يرتبط بأسس الأواصر الاجتماعية ومرتكزاتها والشروط التي ينبغي أن يتوافر عليها النظام المجتمعي الإنساني السليم، ولا سيما في ظل الفشل الواقعي للنظام الاجتماعي الغربي في تحقيق تطلعات البشريّة وطموحاتها والارتقاء بها نحو السعادة والكمال.

وإذا كان هناك إمكانات نظرية عديدة متاحة لتناول الموضوع، فإنّ المقاربة الدينية تبدو الأكثر قوة وملاءمة؛ ليس للاعتبار المتنامي لدور الدين في الحياة العامّة وشدة تأثيره في المجال الاجتماعي فقط، وإنما بالنظر كذلك إلى ما تتميز به المنظومة المعرفية الدينية عمومًا، والإسلامية خصوصًا، من كفاية تفسيرية هائلة في هذا السياق، مصدرها الرؤية المعرفية الكلية الموسومة بالإطلاق والتكامل، وغنى رصيد الاستدلال والاستنباط الذي تتسم به تجربة التمثّل الاجتماعي - نظرًا وعملاً، تصوّرًا وتطبيقًا - في تاريخ الحضارة الإسلامية، وما يتميز به النظام الاجتماعي الإسلامي عن غيره من الأنظمة الاجتماعية الأخرى؛ بالاستناد في الفهم والتحليل إلى الوحي الرباني (القرآن والسنة)، والالتزام العقدي والربط بين التوحيد والمجتمعية، واستحضار «الأنموذج الإلهي»، أثناء مقاربة الواقع الاجتماعي الإنساني، في ضوء مبدأ الاستخلاف، ببعديه القيمي الأخلاقي، والجماعي الأممي، وبناء الرؤية الاجتماعية على «أرضية توحيدية» تضمن تماسكه، وتمده بأسباب القوة والمناعة، كما تهينّه لاستيعاب مجمل القيم الخيرة، والمبادئ الإنسانية النبيلة، من تعاون، وتكافل، وإيثار، وتراحم، وما شابهها من تجليات التخلّق الإنساني في أسْمَى صورهِ وأرقى مظاهرهِ، بما ينعكس تعارفًا وتعاونًا من جهة، وإعمارًا للمحيط الإنساني عامّه وخاصّه من جهة أخرى.

النظم الحياتية في الخطاب القرآني - قراءة في خصوصية الترابط بين العقدي والشرعي والأخلاقي-

السيد جعفر محمد حسين فضل الله

المقالة محاولة لاستكشاف طبيعة الخطاب القرآني وترابط نظمه الحياتية، لجهة العلاقة بين العقدي والفقهية والأخلاقي؛ فهل ثمة اختلاف في التعبير القرآني باختلاف الموضوع الذي يتعرض له، لنجد تنوعاً في الخطاب القرآني في التعبير عن القضية العقديّة، أو القضية الفقهية أو الأخلاقية؟ أم أنّ طبيعة النصّ القرآني لا تُظهر هذا التمايز الذي بدأ حاداً في تعبيرات مصنّفات العلوم الثلاثة المشار إليها.

ولا نريد هنا أن نلغي التمايز بين مجالات علوم العقيدة والشريعة والأخلاق؛ لأنّ الموضوع الذي يعالجه أيّ علم من هذه العلوم يفرض التركيز على النقطة المائزة بينه وبين غيره، وهو ما يفرض إنتاج مصطلحات خاصة يتمّ من خلالها التعبير عن المقاربة العلمية؛ ففي العقيدة تغلب اللغة العقلية الجافة في الاستدلال على قضاياها، وفي الفقه تغلب اللغة القانونية الصارمة في معالجة مسأله، في حين تبدو الأخلاق الميدان الخصب للانفتاح التعبيري عن القيم والمبادئ والمثل، وإنّ كان علم الأخلاق قد ينحو -أيضاً- منحى استدلالياً جامداً على القضايا الأخلاقية.

ولكنّ الفكرة التي نحاول معالجتها في هذه المقالة، لها علاقة بالخطاب الذي يعبر عن المسألة العقديّة أو الفقهية أو الأخلاقية ويوجّه إلى الإنسان، ليكون قاعدة للإيمان أو العمل الصالح، وهما بُعدا الفلاح في الدنيا والآخرة. فالهدف الأساس من العلوم العقديّة والشرعية والأخلاقية جميعاً هو بناء الإنسان في كلّ عناصر شخصيته، الفكرية والروحية والعملية. وعملية البناء تفترض أن يُصاغ الخطاب في أيّ من المجالات الثلاثة بمنحى تربوي، يجعل الإنسان لا يتساهل في بعض الأمور بحجة أنّها أخلاقية في مقابل الأمور الشرعية التي تؤثر في الأعمال من حيث صحتها أو فسادها، بما يلزم منه المضي أو لزوم التدارك أو القضاء.

وحدة الدين والسياسة في الرؤية الإسلامية - دراسة تحليلية مقارنة -

الشيخ الدكتور عبدالله حاجي صادقي

تعالج هذه المقالة إشكالية علاقة الدين بالسياسة، وتبين النظريات المطروحة في هذا الصدد، بين قائل بعدم وجود سنجية على الإطلاق بين السياسة والدين، من منطلق أنّ الدين جاء لعمارة الآخرة، في حين أنّ السياسة تهتمّ بعمارة الدنيا وتُغفل الآخرة، وقائل إنّ السياسة والدين ليسا من حيث الذات بمتناقضين، ولا هما في مواجهة أحدهما للآخر، ولكنهما -أيضاً- غير متداخلين وغير متلازمين، ولا ينبغي أن يحصل تداخل في عملهما، ويجب أن تبقى حيثيات كلّ منهما بعيدة عن الأخرى، وقائل بالتلازم والوحدة بين السياسة والدين؛ لأنّ الإسلام هو مجموعة كاملة، تشتمل على كلّ الأبعاد، وتلبّي جميع حاجات البشر الحياتية، بحيث إنّها لم تغفل عن ذكر أيّ نقطة أو موضوع يتعلّق بإدارة الحياة الفردية والاجتماعية.

وواقع الأمر أنّ السياسة جزء من الهداية الكلية والشاملة التي يتضمّنهما الدين. وقد اختصّ القسم الأكبر من الحكمة العملية في الإسلام بالقوانين، والأحكام الاجتماعية والسياسية، بما يتلاءم مع حكمته النظرية وينبثق منها. ولا يوجد فرق في الإسلام بين عمارة الدنيا وعمارة الآخرة؛ فشأن الدين هو عمارة الدنيا، والسعادة الأخروية هي نتاج لإصلاح الدنيا.

مؤثريّة النظام السياسيّ ودورها في تقويم التجربة السياسيّة - قراءة في خصائص الرؤية الإسلاميّة -

الدكتور مصطفى دانش پژوه؛

والدكتور قدرة الله خسروشاھي

تتناول هذه المقالة بحث مؤثريّة النظام السياسيّ ودورها في تقويم التجربة السياسيّة في الاجتماع الإنسانيّ لجهة نجاحها التامّ أو النسبيّ أو فشلها، من خلال بيان المراد من المؤثريّة وخصائصها وعلاقتها بالمشروعيّة (المشروعيّة ← تشكيل السلطة ← استقرار النظام ← بسط الحاكميّة ← المؤثريّة ← المقبوليّة)، والإمكانات الماديّة والمعنويّة المطلوبة لتحقيقها واقعاً، والموانع الداخليّة والخارجيّة التي تحول دون تحقّقها، ثمّ الوقوف عند مؤثريّة النظام الإسلاميّ وعناصرها ومحدّداتها (محوريّة الله والوحي الإلهيّ/الإمامة والولاية، الاعتقاد بالمعاد/العقلانيّة/العلم والتجارب المفيدة المصاحبة للعمل/الحقانيّة/المساواة بين الناس والتقوى/التكليف/المشاركة والتعاون/المسؤوليّة والرعاية العامّة/...).

نظام المعاهدات بين أحكام الشريعة الإسلامية وقواعد القانون الدولي

الدكتور محمد بوبوش

تتناول هذه المقالة بحث نظام المعاهدات بنحو مقارنة بين الشريعة الإسلامية والقانون الدولي، من خلال تقديم بحث مفاهيمي للمعاهدة، ثم بيان طبيعة عقد المعاهدات الدولية وكيفية إجرائها وخصائصها؛ لجهة إجراء المفاوضات، والتوقيع والتصديق، والانضمام إلى المعاهدات، وإيداع الوثائق، ونفاذ المعاهدات وسريانها، والتحفّظ عليها، وتسجيلها ونشرها، وتفسيرها، وتعديلها، وانقضائها، وفسخها، وزوالها، وأثرها بالنسبة إلى الآخرين، وغيرها من الأمور التي تتعلّق بالمعاهدات الدولية.

ثم تتوقّف المقالة بالبحث والتحليل عند الممارسة الدولية الإسلامية في مجال المعاهدات؛ من خلال بيان خصائص الممارسة الإسلامية التي أصلها النبي ﷺ في حياته من موقع حاكميته للمجتمع الإسلامي بصدده تعامله مع الشعوب والدول غير الإسلامية والمعاهدات التي عقدها معهم. وهذه الممارسة النبوية تُعدّ نموذجاً حضارياً يحتذى به في مجال التأسيس لنظام معاهدات دولية بين الدول في المجتمع الإنساني.

عناوين مقالات شماره 33 سال بیستم - بهار 2016 (زمستان 1394)

سرمقاله

ویژه نامه این شماره: رهیافت هایی در ویژگی های نظام های اسلامی:

1. اسلام و مدیریت جامعه بشری؛ مطالعه ای مقایسه ای در باب ویژگی های نظام های حقوقی
2. نظام اجتماعی در اسلام؛ خوانشی تحلیلی از ویژگی ها و مبانی
3. نظام های زندگی در گفتمان قرآنی؛ خوانشی از ویژگی پیوند میان ابعاد عقیدتی و فقهی و اخلاقی
4. وحدت میان دین و سیاست در نگره ای اسلامی؛ پژوهشی تحلیلی مقایسه ای.
5. کارآمدی نظام سیاسی و نقش آن در ارزیابی تجربه سیاسی؛ خوانشی از ویژگی های نگره اسلامی.
6. نظام معاهدات میان احکام شریعت اسلامی و قواعد حقوق بین الملل

پژوهش ها و مطالعات:

1. دولت نیکوکار؛ مبنای قرآنی و مقصد رهایی بخش آن از دیدگاه امام علی بن موسی الرضا علیه السلام
2. آزادی مطبوعات و آزادی بیان؛ پژوهشی مقایسه ای در سازوکارهای کنترل بر جریان رسانه ها و جهت بخشی به آنها
3. توسعه فرهنگی در جامعه انسانی؛ بازخوانی نقش نهادهای دینی

بازخوانی علمی:

1. پرسش از پدیده دینی در اندیشه اسلامی معاصر؛ رصد منابع وافزودنی ها در اندیشه مالک بن نبی
2. تزئینان تودوروف

لنگرگاه زندگی:

1. طرح واره ویژه نامه شماره 34؛ اسلام و ودیگری (رهیافت های در ویژگی های نگرش به دیگری و رابطه با او)
2. طرح واره ویژه نامه شماره 35؛ نگره شرق شناسی (مطالعه روش شناختی طرح علمی شرق شناسی و حوزه های تطبیق آن).

خلاصه ویژه نامه این شماره:

1. خلاصه به زبان عربی
2. خلاصه به زبان فارسی
3. خلاصه به زبان فرانسه
4. خلاصه به زبان انگلیسی

مجله الحیة الطیبة در بخش نامه این شماره تحت عنوان «اسلام و زندگی؛ رهیافت هایی در نظام های اسلامی» موضوع نظام های زندگی در نگره اسلام را محور بحث و بررسی قرار داده است؛ با این پیش فرض که انسان در زندگی اجتماعی اش نیازمند به مجموعه ای از نظام ها و ضوابط است که رفتار او را در زندگی جهت دهد و متکفل تحقق سعادت او در این زندگی اجتماعی باشد و خواسته ها و نیازهایش را در هر زمان و مکان پاسخ گوید.

در توان خود انسان نیست که این نظام ها و ضوابط را به بهترین و کامل ترین شکل ممکنش وضع کند و تجربه بشری تا دوران کنونی، ناتوانی و شکست او را در وضع نظام هایی برای زندگی که عهده دار تحقق اهداف فطرت و خلقتش که همان کمال و سعادتش باشد ثابت کرده است.

از این رو انسان به نظام های وحیانی ای نیاز دارد که از سوی قانون گذاری صادر شده باشد که بر همه ابعاد و خصوصیاتش آگاه باشد و در کار وضع قوانین و نظام ها از سود طلبی و خودخواهی مبرا و منزه باشد.

مجموعه ای از پژوهشگران و متخصصان، موضوع ویژه نامه را در قالب شش مقاله بررسی کرده اند که عبارتند از:

اسلام و مدیریت جامعه بشری؛ مطالعه ای مقایسه ای در باب ویژگی های نظام های حقوقی

دکتر محمد ابراهیمی به

نویسنده در این مقاله به بررسی نظام های حقوقی و نقش آن در مدیریت زندگی بشری و نظم بخشی به آن پرداخته است. وی مقایسه ای انجام داده است میان نظام های حقوقی ای که خود بشر در طول تاریخ بر ساخته است (مانند نظام های حقوق رومی ژرمنی، نظام حقوقی انگلوساکسونی یا حقوق مشترک، نظام حقوق سوسیالیستی) از یک سو و میان نظام های حقوقی ادیان (مانند نظام حقوق یهودی، نظام حقوق کلیسا و مسیحی، و نظام حقوق اسلامی). در خلال این مقایسه، نویسنده مهم ترین مبانی و تحولات و ویژگی ها و نقاط ضعف نظام های حقوقی بشری را مورد بحث قرار داده و سپس بخ بیان ویژگی های نظام حقوقی اسلامی و نقاط قوت موجود در این نظام حقوقی پرداخته است.

وی از میان نقاط قوت نظام حقوقی اسلامی به این موارد اشاره می کند:

- این نظام حقوقی الهی و وحیانی است و واقع گرا و جامع.
- دارای ابعاد متعدد است و کامل و یکپارچه است و سهل و آسان گیر.
- مستقل است و دارای ضمانت اجرا.
- نویسنده آنگاه منابع اصلی و فرعی نظام حقوقی اسلام را بررسی کرده است.

نظام اجتماعی در اسلام؛ خوانشی تحلیلی از ویژگی ها و مبانی

دکتر عیاشی دراوی

در زمانه ما شماری از پرسش های مهم فراروی جامعه بشری طرح شده است که با بنیادهای پیوند اجتماعی و مبانی و شرایطی که یک نظام اجتماعی باید فراهم آورد مرتبط است. این پرسش های مطرح، در سایه شکست نظام های اجتماعی غربی در تحقق خواسته ها و آرزوهای بشر و برکشیدن او به سمت کمال و سعادت، اهمیتی ویژه یافته اند.

اگر چه امکانات نظری متعددی برای بررسی این موضوع فراهم است، اما به نظر نویسنده می رسد که رهیافت دینی قوی تر و مناسب تر باشد و این نه تنها به لحاظ نقش فزاینده دین در زندگی عمومی و تاثیر عمیقش در حوزه اجتماعی است، بلکه هم چنین از آن روست که نظام معرفتی دینی عموماً و نظام معرفتی اسلامی به طور خاص دارای برجستگی ای است که در قدرت و کفایت تفسیری شگرف آن در این زمینه نمود یافته است.

منبع این نظام معرفتی، نگره کلی ای است که دارای اطلاق و یکپارچگی است و از غنا و اعتبار استدلالی ای برخوردار است که در تجربه تعیین اجتماعی نظری و عملی و انگاره ای و اجرایی تاریخ تمدن اسلامی آشکار است.

نظام اجتماعی اسلام نیز از دیگر نظام های اجتماعی متمایز است، زیرا فهم تحلیلش به وحی ربانی (قرآن و سنت) و التزام عقیدتی و ربط میان توحید و جامعه و بازیافت الگوی الهی در مطالعه واقعیت اجتماعی بشر در سایه اصل استخلاف و در دو بعد ارزشی اخلاقی و گروهی - مللی اش مستند است.

نگره اجتماعی نیز بر زمینه ای توحیدی پی ریزی می شود که ضامن یکپارچگی آن است و با اسباب قدرت و استحکام به انسان کمک می کند و به او آمادگی درک و فراگیری مجموعه ای از ارزش های نیک و اصول انسانی مانند تعاون و تکافل و ایثار و مهربانی و دیگر تجلیات اخلاق انسانی در برترین اشکال و عالی ترین نمودهایش را می بخشد تا از سویی هدف همشناسی (تعارف) و همیاری را محقق کند و از سوی دیگر هدف آبادانی جامعه بشری به طور عام و خاص را.

نظام های زندگی در گفتمان قرآنی؛ خوانشی از ویژگی پیوند میان ابعاد عقیدتی و فقهی و اخلاقی

سید جعفر محمد حسین فضل الله

این مقاله می‌کوشد تا ماهیت گفتمان قرآنی و ارتباط نظام های زندگی قرآنی را از حیث پیوند میان عقیده و شریعت و اخلاق کشف کند. مقاله با این پرسش آغاز می‌شود که آیا بیان قرآن در پردازش موضوعات مختلف یکدست است یا در پردازش هر موضوع با موضوع دیگر متفاوت است.

به عبارت دیگر آیا بیان قرآن در تعبیر از گزاره های عقیدتی به گونه ای متفاوت از تعبیر از گزاره های فقهی یا اخلاقی است؟ یا این که ماهیت نص قرآنی چنین تمایز و تفاوتی را که در کتاب ها و آثار مدون مربوط به این سه علم (کلام و فقه و اخلاق) پر رنگ است نشان نمی‌دهد.

در این جا در صدد حذف تمایز میان حوزه های علوم عقیده و شریعت و اخلاق نیستیم، زیرا موضوعی که هر کدام از این سه علم بدان می‌پردازد تمرکز بر نقاط تمایز میان آن و دیگر علوم را ایجاد می‌کند و این نیز مقتضی تولید اصطلاحات و ویژه ای است که از طریق آن رهیافت علمی عرضه می‌شود. برای مثال در علم عقیده (کلام) زبان خشک عقلی در بررسی مسایل غلبه دارد، در حالی که در فقه نیز زبان حقوقی قاطع در بررسی مسایل غلبه دارد، اما علم اخلاق عرصه ای بارور برای گشودگی بیانی به ارزش ها و اصول و آرمان ها است، اگر چه علم اخلاق نیز گاه از زبان استدلالی خشک در استدلال بر گزاره های اخلاقی بهره می‌گیرد.

اما ایده ای که نویسنده در این مقاله در صدد بررسی آن است مرتبط با گفتمانی است که مساله عقیدتی یا اخلاقی یا فقهی را بیان می‌کند و روی خطابش نیز با انسان است تا بنیادی برای ایمان و عمل شایسته اش فراهم آورد که دو بعد رستگاری در دنیا و آخرت را تامین می‌کند.

بنا بر این هدف از علوم عقیدتی و فقهی و اخلاقی ساختن عناصر فکری و

معنوی و عملی شخصیت انسان است و فرایند این سازندگی ایجاب می کند که این گفتمان در هر کدام از این حوزه های سه گانه صبغه ای تربیتی داشته باشد که انسان را وادار می کند تا در پاره ای امور، اخلاق را بهانه تساهل در امور شرعی (فقهی) قرار ندهد، چرا که امور فقهی بر صحت و فساد عمل متمرکز است تا بر انجام تکلیف صحه گذارد و یا حکم به لزوم تدارک و جبران عمل و یا لزوم قضای آن کند.

وحدت میان دین و سیاست در نگره ای اسلامی؛ پژوهشی تحلیلی مقایسه ای

دکتر شیخ عبدالله حاجی صادقی

این مقاله به بررسی دشواره رابطه دین و سیاست می پردازد و نظریات مطرح در این موضوع را تبیین می کند. یک سوی این نظریات نظریه ای است که مطلقاً معتقد به عدم وجود سنخیت میان سیاست و دین است و پیش فرض این است که دین برای آبادی آخرت آمده است در حالی که سیاست به آبادانی دنیا اهتمام دارد و از آخرت غافل است.

یک سوی دیگر نظریه ای است که می گوید سیاست و دین از حیث ذاتی با هم تناقض ندارند و هیچ کدام رویاروی دیگری نیست، اما در عین حال با هم تداخل هم ندارند، چنان که تلازمی هم با هم ندارند. و شایسته نیست که کارکردشان با هم متداخل شود و باید حساب هر یک از دیگری جدا بماند. اما در سوی دیگر نظریه ای هست که قایل به تلازم و وحدت میان دین و سیاست است، زیرا اسلام مجموعه ای کامل است و شامل همه ابعاد می شود و همه نیازهای حیاتی بشر را پاسخ گفته است، به گونه ای که از ذکر هیچ موضوعی که به مدیریت زندگی فردی و اجتماعی شود غفلت نورزیده است. واقع امر این است که سیاست بخشی از هدایت کلی و فراگیر است که دین متضمن آن است. بخش اعظم حکمت عملی اسلام به قوانین و احکام اجتماعی و سیاسی ای اختصاص یافته است به گونه ای که با حکمت نظری اسلام هماهنگ و برآمده از آن است. اسلام فرقی میان آبادانی دنیا و آبادانی آخرت قایل نیست. زیرا کار دین آبادانی دنیاست و آبادانی آخرت نیز نتیجه اصلاح امور دنیاست.

کارآمدی نظام سیاسی و نقش آن در ارزیابی تجربه سیاسی؛ خوانشی از ویژگی های نگره اسلامی

دکتر مصطفی دانش پژوه؛ دکتر قدرت الله خسرو شاهی

این مقاله به بررسی کارآمدی نظام سیاسی و نقش آن در ارزیابی تجربه سیاسی در جامعه بشری از حیث موفقیت کامل یا نسبی و یا شکست آن می پردازد. نویسنده ابتدا مراد از کارآمدی و ویژگی های آن و رابطه آن با مشروعیت را بیان می کند و سپس از مشروعیت به تشکیل قدرت و استقرار نظام و بسط حاکمیت و موضوع کارآمدی و مقبولیت منتقل می شود و به بحث از امکانات مادی و معنوی تحقق کارآمدی و موانع داخلی و خارجی آن می پردازد. این مقاله پس از موضوع کارآمدی، به عناصر و مؤلفه های نظام اسلامی می پردازد و محوریت خدا و وحی الهی و امامت و ولایت و اعتقاد به معاد و عقلانیت و علم و تجارب مفید همراه با عمل و حقانیت و برابری بین مردم و تقوا و تکلیف و مشارکت و تعاون میان مردم و مسؤولیت و حمایت از عامه مردم را از عناصر و مؤلفه های نظام اسلامی می داند.

نظام معاهدات میان احکام شریعت اسلامی و قواعد حقوق بین الملل

دکتر محمد بوبوش

این مقاله به بحث از نظام معاهدات با رویکرد مقایسه ای میان شریعت اسلام و حقوق بین الملل می پردازد. وی ابتدا به بحث مفهومی معاهده می پردازد و سپس ماهیت قرارداد و معاهدات بین المللی و چگونگی اجرا و ویژگی های آن از حیث انجام مذاکرات و امضا و تصویب و پیوستن به معاهدات و گذاشتن وثیقه ها و عملی کردن معاهدات و تسری دادن آنها و تحفظ نسبت به معاهدات و ثبت و انتشار آنها و تفسیر و تعدیل آنها و پایان دادن به معاهدات و زوال و آثار معاهدات نسبت به دیگران و دیگر امور مربوط به معاهدات را کاویده است.

مقاله سپس بحث و تحلیلی از چگونگی انجام معاهدات بین المللی دولت اسلامی ازایه می کند و سپس ویژگی های معاهدات اسلامی ای که پیامبر اسلام ﷺ در زندگی اش از جایگاه حاکم جامعه اسلامی و در مقام تعامل با ملت ها و دولت های غیر اسلامی دیگر و معاهداتی که آن حضرت با ایشان بست مورد تحلیل قرار می دهد.

به باور نویسنده این تجربه نبوی، الگوی تمدنی ای است که باید در حوزه تاسیس نظام معاهدات بین المللی میان دولت ها در جامعه بشری مورد تقلید قرار گیرد.

Systeme des traités entre les lois islamiques et le droit international

Dr. Mohammed Bubush

Cet article étudie le système des traités d'une manière comparative entre le droit islamique et le droit international, en présentant une recherche conceptuelle du traité, puis en déterminant la façon dont les traités internationaux sont conclus et leurs caractéristiques, en termes de négociations, signature, légalisation, adhésion aux traités, documentation, l'entrée en vigueur et la validité des traités, leur réserve, enregistrement et publication, interprétation, modification, expiration, résiliation, cessation, et leur impact sur les autres, et d'autres questions liées aux lois internationales.

Ensuite, l'article finit par l'étude et l'analyse de la pratique internationale islamique dans le domaine des traités, en soulignant les caractéristiques de la pratique islamique que le prophète (P) a établie dans sa vie à partir de sa gouvernance de la communauté islamique quant à sa relation avec les peuples et des états non-islamiques et les conventions qu'il a signées avec eux. Cette pratique du prophète (P) est un exemple civilisé à suivre tout en incorporant le système des traités international entre les Etats au sein de la société humaine.

المجلة
الطبية
السنة ٢٠
المجلد ٢٣
شتاء - ربيع ٢٠١٦ م

ملخص ملف العدد

ملخص
باللغة العربية
٢٩٤

Impact et rôle du système politique dans l'évaluation de l'expérience politique- Analyse des caractéristiques de la vision islamique -

Dr. Mustapha DanishPazhu,

Dr. QudratullahKhosroshahi

Cet article étudie l'impact et le rôle du système politique dans l'évaluation de l'expérience politique dans la société humaine en ce qui concerne son succès complet ou relatif, ou son échec, en montrant le but et les caractéristiques de cet impact et sa relation avec la légitimité (légitimité - formation de l'autorité - stabilité du système - application de gouvernance- impact - acceptabilité), ainsi que les capacités matérielles et morales nécessaires pour réaliser sur le terrain, et les obstacles intérieurs et extérieurs qui empêchent cette réalisation, et puis met en évidence l'influence du système islamique, ses éléments et déterminants (Dieu comme pivot et la révélation divine / Imam et Wilayah, la croyance en l'au-delà / la rationalité / la science et les expériences utiles associées à l'action / la justice / l'égalité et la dévotion / l'obligation / la participation et la coopération / la responsabilité et l'assistance publique / ...)

L'unité de la religion et de la politique en Islam - Etude analytique comparative -

Sheikh Dr. Abdullah HajiSadeki

Cet article aborde la problématique de la relation entre la religion et la politique, et montre les théories proposées à cet égard, avec certains qui nient toute relation entre la politique et la religion partant du fait que le but de la religion est de construire l'au-delà, alors que la politique s'intéresse à la construction de la vie mondaine tout en négligeant l'au-delà, et d'autres qui considèrent que la politique et la religion ne pourraient pas être contradictoires, substantiellement, ou en conflit l'une avec l'autre, mais encore ils ne sont ni liés, ni cohérents, et doivent agir séparément, et les aspects de chacun doit être tenus à l'écart de ceux de l'autre. Il y a encore ceux qui croient en la consistance et l'unité entre la politique et la religion puisque l'islam est un système complet qui couvre tous les aspects, et répond aux besoins de la vie humaine, veillant à aborder tout point ou question concernant la gestion de la vie individuelle et sociale.

En fait, la politique fait partie de l'orientation globale et complète comprise dans la religion. Une grande partie de la sagesse opérationnelle en Islam a été spécialisée dans les lois et les dispositions sociales et politiques d'une manière compatible avec sa sagesse théorique et en découlant. En Islam, il n'y a aucune différence entre la construction de la vie et celle de l'au-delà; c'est ainsi que l'intérêt de la religion est de construire la vie mondaine, et le bonheur de vie après la mort est le résultat de la réforme de ce monde.

nécessite de rédiger le discours, dans l'un des trois champs, de façon pédagogique qui rend les gens moins tolérants à l'égard de questions spécifiques car ils sont de nature éthique, contre les questions de la charia qui décident si les actions sont justes ou non, ce qui nécessite que les gens aillent en avant, agissent en amont ou rendent des jugements.

Les règlements de vie dans le discours coranique - Analyse de la relationspécialeentre le contrat, la charia et l'éthique -

SayyidJaafar Mohammad Hussein Fadlallah

L'article se penche sur le discours coranique dans une tentative d'explorer sa nature et ses règlements de vie corrélés en ce qui concerne la relation entre le contrat, la charia et l'éthique. Est-ce que les termes du Coran varient en fonction du sujet abordé, de telle manière que le contrat, le fiqh et les questions éthiques sont abordés à travers un langage coranique varié? Ou bien la nature du texte coranique ne présente-t-elle pas cette différence qui marque fortement les termes des trois domaines scientifiques mentionnés ci-dessus ?

Cependant, la différence entre les domaines scientifiques de la doctrine, la charia et l'éthique ne doit pas être exclue parce que tout sujet abordé par l'une de ces sciences exige de mettre l'accent sur ce qui le rend différent des autres, nécessitant ainsi de produire des termes spéciaux pour exprimer l'approche scientifique. Dans la doctrine, c'est le langage sec de la raison qui est utilisée pour aborder ses problèmes par induction ; et dans le fiqh, c'est le langage juridique strict qui est utilisé pour traiter ses questions, alors que l'éthique semble le champ fertile qui permet une expression efficace des valeurs, principes et exemples, bien que cette science puisse prendre une direction inductive sèche sur les questions éthiques.

L'idée que nous essayons de traiter dans cet article est liée au discours qui propose la question contractuelle, de fiqh ou éthique, et qui est adressé aux gens afin qu'ils constituent la base de la foi ou de la bonne action ; les aspects de la délivrance de ce monde et au-delà. L'objectif principal des sciences contractuelles, de charia et éthiques est de construire tous les éléments de la personnalité de l'être humain, intellectuellement, spirituellement et pratiquement. Le processus de construction

Le système social en Islam- Etude analytique de ses caractéristiques et fondations

Dr. Al Hayashi Al Drawi

La société humaine, dans notre réalité contemporaine, fait face à une série de questions essentielles concernant les fondements des relations sociales et les conditions d'un bon système social humain, particulièrement au milieu du vrai échec du système social occidental en matière de la réalisation des aspirations et ambitions de l'homme afin de les conduire vers le bonheur et la perfection.

Bien qu'il existe plusieurs approches théoriques pour traiter ce sujet, l'approche religieuse semble la plus efficace et la plus appropriée, non seulement grâce à l'importance croissante du rôle de la religion dans la vie publique et son impact sur le plan social, mais aussi à l'exactitude des interprétations dont le système religieux de la connaissance, en général, et islamique, en particulier, se caractérise vu la vision épistémique mondiale absolue et intégrale, la richesse d'induction et de déduction par laquelle l'expérience de la représentation sociale est marquée théoriquement et pratiquement dans l'histoire de la civilisation islamique, et les caractéristiques uniques du système social islamique en comparaison avec d'autres systèmes sociaux; tout en se basant dans la compréhension et l'analyse sur la révélation divine (le Coran et la Sunna), l'engagement contractuel et l'association du monothéisme et de la sociabilité, l'évocation du «**modèle divin**» dans l'approche de la réalité humaine-sociale, et ce à la lumière du principe de la succession qui implique les valeurs et la morale, la communauté et la nation, ainsi quela mise en place de la vision sociale sur un «**terrain monothéiste**» qui garantit son solidité et lui fournit les moyens de puissance et d'immunité, tout en le préparant à assimiler toutes les bonnes valeurs et principes humains nobles , y compris la coopération, la solidarité, l'altruisme, la compassion et les manifestations similaires de la formation éthique humaine dans sa forme sublime et noble, ce qui conduit à une coopération, d'une part, et une construction de l'entourage humain général et spécifique, d'autre part.

L' islam et l'administration de la société humaine- Etude comparative des caractéristiques des systèmes juridiques-

Dr. Mohammed IbrahimBeh

Cet article traite des systèmes juridiques et de leur rôle dans la gestion et le contrôle de la vie humaine, en procédant à une comparaison entre les systèmes juridiques produits par l'être humain lui-même tout au long de l'histoire jusqu'aujourd'hui (système juridique romain-allemand / système anglo-saxon ou le droit commun / système légal socialiste), tout en mettant l'accent sur leurs principales étapes, évolutions, caractéristiques et points faibles, et entre les systèmes juridiques offerts par les religions divines (système juridique juif / système ecclésiastique et chrétien / système juridique islamique), puis en soulignant les caractéristiques du système juridique islamique et ses points de force (divine et révélateur / réel universel et multidimensionnel / complet / uniforme / continu et constant / simple et tolérant / indépendant / applicable /) et le système juridique islamique original et secondaire .

الطبية
السنة ٢٠
المعدد ٢٣
شئاء - ربيع ٢٠١٦ م

ملخص ملف العدد

ملخص
باللغة العربية
300

Les sommaires

Dans le dossier de ce numéro «**L’islam et la vie- Approches sur les caractéristiques des systèmes islamiques -** », le magazine Al Hayat Tayiba aborde le sujet des règlements de vie en Islam, tout en s’appuyant sur le fait que l’homme a besoin dans sa vie sociale d’une série de systèmes et règlements qui contrôlerait sa conduite dans la vie, lui assurerait le bonheur aux différents niveaux de la vie et répondrait à ses ambitions et besoins à tout moment et en tout lieu. L’homme, lui-même, ne peut pas mettre en place de tels systèmes et règlements parfaits ; c’est ainsi que jusqu’à présent, l’expérience humaine prouve l’incapacité de l’homme d’établir des règles de vie qui garantissent sa perfection et son bonheur qu’il aspire instinctivement et naturellement. Par conséquent, l’homme a besoin de règlements révélateurs émis par un législateur qui a connaissance complète de l’homme, ses dimensions et particularités, et qui est loin de tout égoïsme dans l’établissement des règlements et législations. Un groupe de chercheurs et de spécialistes ont abordé ce sujet dans les six articles disposés comme suit:

2- TzevTantodorov- Critique écrite et non révélée du siècle des lumières.

➤ **Refuge de vie:**

1. Plan du dossier du numéro (34): «L'islam et l'autre - approches sur les caractéristiques de la vision et de la relation avec l'autre-»
2. Plan du dossier du numéro (35): «Vision prospective - Etude méthodique de la théorie cognitive et les champs d'application-»

➤ **Résumé du dossier du numéro :**

1. Résumé arabe
2. Résumé persan
3. Résumé français
4. Résumé anglais

Articles tels qu'ils figurent dans le numéro

n° 33 / 20ème année / Hiver-Printemps 2016 AD

➤ Editorial

➤ Le dossier du numéro: "L'islam et la vie- Approches sur les caractéristiques des systèmes islamiques"

1. L'islam et l'administration de la société humaine -Etude comparative des caractéristiques des systèmes juridiques-
2. Le système social en Islam- Analyse de ses caractéristiques et fondements-
3. Les règlements de vie dans le discours coranique - Analyse de la relation spéciale entre le contrat, la charia et l'éthique-
4. L'unité de la religion et la politique en 'Islam - Etude analytique comparative -
5. L'impact et le rôle du système politique dans l'évaluation de l'expérience politique - Analyse des caractéristiques de la vision islamique -
6. Le système de traités entre les lois islamiques et le droit international

➤ Recherches et études:

- 1- L'État bienveillant - Son fondement coranique et son objectif rédempteur chez l'Imam Ali Ibn Musa al-Reza (AS) -
- 2- Liberté d'information et d'expression entre religion et droit -étude comparative des mécanismes de contrôle et de direction de la scène médiatique-
- 3- Le développement culturel dans la société humaine - Analyse du rôle des institutions religieuses -

➤ Lectures scientifiques

- 1- Question du phénomène de la civilisation dans la pensée islamique contemporaine - Observation des sources et des contributions de Malek Bennabi-

Treaty System between Islamic Laws and International Law

Dr. Mohammed Bubush

This article studies the treaty system in a comparative way between Islamic law and international law, by presenting a conceptual research of the treaty, then determining the way the international treaties are concluded and their characteristics, in terms of negotiations, signature, legalization, joining of treaties, documentation, entry into force and validity of treaties, reserve thereto, registration and publication, interpretation, amendment, expiry, termination, cessation, impact on others, and other matters related to international laws.

Then the article moves to the study and analysis of the Islamic international practice in the field of treaties, by underlining the characteristics the Islamic practice the prophet (PBUH) established through his governance of the Islamic community in dealing with the non-Islamic peoples and states and the conventions he signed with them. This practice of the Prophet (PBUH) is a civilized example to be followed while incorporating the international treaty system between states within the human society.

Impact and Role of the Political System in Assessing the Political Experience- Analysis of the Characteristics of the Islamic Vision -

*Dr. Mustapha Danish Pazhu,
Dr. Qudratullah Khosroshahi*

This article studies the influence and role of the political system in assessing how fully or relatively successful or unsuccessful the political experience in human society is, by showing the purpose and characteristics of the influence and its relation with the legitimacy (legitimacy - Formation of the authority- stability of the regime - Application of governance- influence- acceptability), and the required material and moral capabilities to achieve it on the ground, and the interior and exterior obstacles to such achievement, and then highlights the influence of the Islamic system, its elements and its determinants (God as the pivot and the divine revelation/ Imamate and Wilayah, the belief in the hereafter/ the rationality/ science and the useful experiences associated with action/ justice/ equality and piety/ obligation/ participation and cooperation/ responsibility and public care/...)

Unity of Religion and Politics in Islam - Comparative Analytical Study -

Sheikh Dr. Abdullah Haji Sadeki

This article deals with the issue of the relation between religion and politics, and highlights the theories proposed in this regard with some people denying any relation between politics and religion as the religion is designed to build the afterlife, when the politics is interested in building the worldly life, while neglecting the afterlife, and others maintaining that politics and religion per se might not be contradictory or in conflict with each other, but they are also not interrelated or consistent, and they must act separately, and the aspects of each must be kept apart from those of the other, and even others believing in the consistence and unity between politics and religion since Islam is a complete system that covers every single aspect, and answers the human life needs, not failing to mention any point or matter concerning the management of the individual and social life.

In fact, the politics is part of the global, comprehensive guidance the religion includes, and a great part of the operational wisdom in Islam has been concerned in laws and social and political provisions compatibly with its theoretical wisdom and what derives therefrom. Islam makes no difference between the building of this life and that of the afterlife, for the concern of religion is to build the worldly life, and the afterlife happiness is the result of the reformation of this world.

الطبية
السنة ٢٠
المعدد ٢٣
شئاء - ربيع ٢٠١٦ م

ملخص ملف العدد

ملخص
باللغة الإنكليزية
306

drafted in an educational way that makes men less tolerant with regard to specific matters as they are of ethical nature within the limits of the Shariah which decide whether the deeds are right or not, thus requiring men to keep moving, or act in advance or judge.

Life Regulations in Quranic Discourse - Analysis of the Special Interrelation between Contract, Sharia and Ethics -

Sayyid Jaafar Mohammad Hussein Fadlallah

The article delves into the Quranic discourse in an attempt to explore its nature and its correlated life regulations in terms of the interrelation between the contract, the Shariah and the ethics. Do the Quranic terms differ depending on the topic discussed, in such a way that the contract, fiqh and ethical issues are tackled through a varied Quranic language? Or the nature of the Quranic text does not showcase such difference which strongly marks the terms of the three abovementioned scientific fields.

However, the difference between the scientific fields of doctrine, Shariah and ethics must not be eliminated because any topic tackled by any of these sciences requires focusing on what makes it different from the others, and thus producing special terms to express the scientific approach. In doctrine, it is the cold language of the reason that is used to approach its issues through induction and in fiqh, it is the strict legal language that is used to deal with its questions, while the ethics seem the fertile field that allows a generous expression of he values, principles and examples, though this science might take a rough inductive direction over the ethical issues.

The idea we are trying to tackle in this article is related to the discourse which puts forward the contractual, fiqh or ethical issue and which is addressed to men so that they constitute the basis of faith or good deed, the aspects of deliverance in this world and the afterlife. The main goal of the contractual, Shariah and ethical sciences is to build every single element of the personality of the human being, intellectually, spiritually and practically. The building process requires the discourse in any of the three fields to be

Social System in Islam- Analytical Study of its Characteristics and Foundations

Dr. Al Ayashi Al Drawi

In our contemporary reality, the human society is facing a series of essential questions regarding the foundations of the social relations and the conditions of a sound human social system, particularly amidst the actual failure of the western social system in fulfilling the aspirations and ambitions of men so as to lead them towards happiness and perfection.

While there are several theoretical approaches to tackle the subject, the religious one seems the most effective and most appropriate approach, not only because of the growing importance of the role of religion in public life and its impact at the social level, but also because of the great adequacy of interpretations by which the religious knowledge system, in general, and the Islamic one, in particular, is characterized thanks to the absolute and integral global epistemic vision, the rich induction and deduction statements by which the social representation experience is marked theoretically and practically in the history of the Islamic civilization, and the unique characteristics of the Islamic social systems comparing with other social systems; by drawing with respect to understanding and analysis on the divine revelation (Quran and Sunnah), the contractual commitment and the association of monotheism and sociability, the evocation of the “divine model” in approaching the human-social reality, in the light of the succession principle which involves morals and values and community and nation and the establishment of the social vision on a “monotheistic ground” that guarantees its solidity and provides it with means of power and immunity, while preparing it to assimilate all the good values and noble human principles such as cooperation, solidarity, altruism, compassion, and similar manifestations of the human ethical formation in its sublime and noble form, which leads to cooperation, on one hand, and construction of the general and specific human surrounding, on the other.

Islam & Administration of the Human Society- Comparative Study of the Characteristics of Legal Systems-

Dr. Mohammed Ibrahim Beh

This article deals with the legal systems and their role in managing and controlling the human life, by conducting a comparison between the legal systems produced by men themselves over the history until the present time (Roman-German legal system/Anglo-Saxon system or common law/ socialist legal system), while considering at length their main stages, developments, characteristics and weak points, and the legal systems as offered by the divine religions (Jewish legal system/ Christian and ecclesiastical system/ Islamic legal system), then highlighting the characteristics of the Islamic legal system and its strength points (divine and revelatory/ pragmatic, universal and multi-dimensional / complete/ consistent/ continuous and constant/simple and tolerant/ independent/ applicable/....) and the original and secondary Islamic legal system.

الطبية
السنة ٢٠
المعدد ٢٣
شئاء - ربيع ٢٠١٦ م

ملخص ملف العدد

ملخص
باللغة الإنكليزية
310

Summaries

In the file of this issue, “Islam & Life- Approaches in the Characteristics of Islamic Systems”, Al Hayat Tayiba magazine brings up the subject of the life regulations in Islam, based on the fact that men need in their social life a series of systems and regulations that would guide them through their life conduct, ensure they are happy at different levels and answers their ambitions and needs in every time and place. And men themselves cannot perfectly put in place such systems and regulations, and so far, the human experience proves their inability and failure to establish life regulations that guarantee that they achieve the perfectness and happiness they instinctively and innately yearn for. Therefore, men need revelatory regulations issued by a legislator who has full knowledge of man, his dimensions and particularities, and is above any self-interest and egoism in the establishment of regulations and legislations. A group of researchers and specialists tackles this subject within six articles arranged as follows:

➤ **Life Haven:**

1. Layout of the File of Issue n°34: "Islam & the Other- Approaches in the Characteristics of the Vision and the Relation with the Other"-
2. Layout of the File of Issue n°35: "The Prospective Vision- Methodical Study of the Cognitive Theory and the Application Fields"

➤ **Summary of the Issue File:**

1. Arabic Summary
2. Persian Summary
3. French Summary
4. English Summary

Articles as Arranged in Issue

n°33/year 20/Winter-Spring 2016 AD

➤ **Editorial**

➤ **Issue File: «Islam & Life- Approaches in the Characteristics of Islamic Systems»**

1. Islam & Administration of the Human Society- Comparative Study of the Characteristics of Legal Systems-
2. Social System in Islam- Analysis of its Characteristics and Foundations-
3. Life Regulations in Quranic Discourse - Analysis of the Special Interrelation between Contract, Sharia and Ethics -
4. Unity of Religion and Politics in Islam - Comparative Analytical Study -
5. Influence and Role of the Political System in Assessing the Political Experience- Analysis of the Characteristics of the Islamic Vision -
6. Treaty System between Islamic Laws and International Law.

➤ **Research and Studies:**

1. The Benevolent State - Its Quranic Foundation and Redemptive Goal with Ali Ibn Musa al-Reza (AS)-
2. Freedom of Information and Expression between Religion and Law- Comparative Study of the Mechanisms of Control and Direction of the Media Arena -
3. Cultural Development in Human Society- Analysis of the Role of Religious Institutions -

➤ **Scientific Readings:**

1. Issue of the Civilizational Phenomenon in the Contemporary Islamic Thought - Observation of the Sources and Contributions of Malek Bennabi
2. Tzev Tantodorov - Written and Undisclosed Criticism from the Age of Enlightenment